

Spoštovani,

dovolite, da vas na začetku zbora članov Kulturnega društva Severin Šali lepo pozdravim. Predvsem sem pred vami ponovno v zadregi, enako kot ob ustanovitvi društva, kajti njegov pobudnik in gonilna sila gospod Franci Koncilija je dosleden človek, ki nepopustljivo vztraja, da pred vami nastopam v vlogi predsednika. To si sicer štejem v nezasluženo čast, a v resnici na tem občnem zboru in pri delovanju društva zastopam jaz njega in ne on mene, saj je resnična in dejanska duša društva zagotovo v prvi vrsti prav spoštovani kolega Franci Koncilija, ki mu gre za njegovo dejavnost vse priznanje.

Kulturno društvo Severina Šalija že samo po sebi kaže, da kulturno življenje v Novem mestu danes cvete, današnji razcvet pa omogoča, da se v našo zavest vrača kulturni pomen Novega mesta, ki se odpira tudi v prihodnost. Novo mesto je znamenit kraj zgodovinskega kulturnega spomina, pravo muzejsko mesto, a tak status je lahko tudi spodbuda, ki ustvarja visoka merila za naprej. Že zaradi izpričanega odnosa do ustvarjalne preteklosti je gotovo tudi danes zelo kulturno mesto; tako ga doživlja vsakdo, ki ga obišče, to pa navznoter potrjuje stalen krog meščanov, ki obiskuje knjižnico in prireditve ter sodeluje tudi v našem Šalijevelem društvu.

Društvo je s svojo dejavnostjo res sijajna priložnost, da se v njem lahko srečujejo ljubitelji kulture, ki s tem širijo kulturno zavest Novega mesta: mesta, ki je v zgodovini najpomembneje zasijalo v znamenju umetnosti kot mesto pesnikov, slikarjev in glasbenikov; hkrati pa je novomeščanstvo prav poseben sinonim za lokalpatriotizem ter prizorišče nostalgije, saj svojo močno duhovno pripadnost do mesta ohranjajo celo tisti, ki žive fizično daleč od njega. To sem najlepše doživel, ko sem na Slovesniški akademiji znanosti in umetnosti na sejah umetniškega razreda na novo spoznal žal že pokojnega skladatelja Božidarja Kosa, Novomeščana, ki je dolga leta živel v Avstraliji, a je ohranil do mesta in Novomeščanov tolikšno ljubezen, da mi je govoril samo o Novem mestu, kjer danes počiva na srebrniškem pokopališču. A Novo mesto ni le mesto nostalgije, je tudi mesto novega zagona, ki ga je v ne tako daljni preteklosti morda najbolj sprožilo sklicevanje na t. i. Novomeško pomlad. Novo mesto je Grumova Goga, Jakčeva idila in simfonično zvoneča Kozinova harmonija, a ob tem še marsikaj, situlski ilirski kotel in električna žoga, romantična opera in gledališče restavriranih avantgard.

Hrepenenje in bridkosti ter veselja tega dragega nam kraja se prek kulturnega izročila prerajajo v sodobnost, ki jo živimo članice in člani Kulturnega društva Severin Šali, in prav Šali je primerno ime za mentaliteto ali identiteto časov po zenitu stare slave, nekakšen

osamelec, ki po velikih vzornikih uteleša dognano ustvarjalno besedo, umirjeno tišino in skrito skromnost, veliko vztrajnost in potrpežljivost ter neutrudno služenje slovenskemu jeziku s prevajanjem svetovne literature, s katerim je obogatil našo kulturno zavest in naš jezik.

Obujena ljubezen do Severina Šalija simbolno kaže naklonjenost do duhovnega sveta, povezanega z novomeškim ambientom, ki oživlja in osmišlja golo realnost, kakršno je Šali vselej romantično idealiziral in patiniral. Za samo društvo je tudi pomembno, da kot izrecno kulturna ustanova že v načelu zbližuje člane ne glede na morebitne ideologije ali prepričanja, ampak jim je skupna predvsem velika ljubezen do kulture in skrb zanjo, ki ljudi v njihovi duhovni pripadnosti najlepše povezuje. Ob vsej zagledanosti v preteklost, ki je je bil poln tudi Šali, pa naj bi bilo po njem imenovano društvo, ob tem ko je najprej izdalo knjigo spominov Marinke Marije Miklič, o kateri bo danes po občnem zboru še govor, usmerjeno tudi v prihodnost. Zato si je še želeli, da bi vključevalo tudi čim več mlajših ustvarjalcev, jim omogočalo rast, jih spodbujalo in jih pritegovalo, tako da naše društvo ne bo le društvo nostalgikov, ampak tudi novih iskalcev. O tem govorim samo zato, ker vse bolj spoznavam, da društva, ustanove ali kulturni družabni krogi, s katerimi sem ali sem bil v življenju povezan, od Slovenske matice in Slovenske akademije znanosti in umetnosti do nekdanj agilnega kroga Nove revije, postajajo

in ostajajo vse bolj družba starejših premišljevalcev ali modrecev, ki ne najde načina lastnega pomlajevanja, čeprav je ob vseh spremembah kulturnih navad gotovo tudi danes vrsta mladih, ki iščejo svoj prostor v slovenskem kulturnem življenju in ustvarjalno gojijo slovenski jezik. Temu sem bil pred nekaj dnevi sam priča ob navdušujočem srečanju mladih s predstavniki SAZU, posvečenem imenitnosti slovenskega jezika v okrožju drugih svetovnih jezikov, med katerimi je bilo skupaj s profesorico in tajnico našega društva profesorico Suzano Krvavica pravljličnih sedem novomeških gimnazijk. Prav ti in drugi mladi nadebudni ustvarjalci danes na vseh področjih obetajo Novemu mestu lepo kulturno prihodnost, k njej pa naj bi še naprej zavzeto prispevala tudi dejavnost konciliantnega Šalijevega društva.